

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S. G.**, bývajúceho v Z., proti žalovanému **M. R.**, bývajúcemu v K., o zaplatenie **16 449,55 Eur (495 559,20 Sk)**, vedenej pred Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 13 C 151/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom z 22. januára 2009 č.k. 13 C 151/2007-112 a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2009 sp. zn. 17 Co 100/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2009 sp. zn. 17 Co 100/2009 a rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 22. januára 2009 č.k. 13 C 151/2007-112 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 22. januára 2009 č.k. 13 C 151/2007-112 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 449,55 Eur, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 13 % ročne od 30. apríla 2005 až do zaplatenia zo sumy 12 244,47 Eur, a vo výške 13 % ročne zo sumy 4 205,08 Eur od 13. mája 2005 až do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. V prevyšujúcej časti (týkajúcej sa príslušenstva uplatňovanej istiny) žalobný návrh zamietol a žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcovi trovy konania v celkovej výške 4 928,23 Eur. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca uzavrel so žalovaným 22. marca 2004 zmluvu o zhotovení veci na zákazku,

na základe ktorej žalobca vykonal pre žalovaného stavebné práce spolu s dodávkou stavebného materiálu. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že cena stavebných prác a stavebného materiálu poskytnutých žalobcom na nehnuteľnosti žalovaného predstavovala sumu 1 725 559,20 Sk. Keďže žalovaný uhradil žalobcovi len sumu 1 230 000,-- Sk, žalobca sa po práve domáhal doplatenia ceny za dielo v sume 495 559,20 Sk (16 449,55 Eur). Žalobe preto vyhovel a zaviazal žalovaného aj na zaplatenie úrokov z omeškania v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. v platnom znení.

Krajský súd v Banskej Bystrici (odvolací súd) rozhodujúci o odvolaní žalovaného rozsudkom z 24. júna 2009 sp. zn. 17 Co 100/2009 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu a vo výroku o trovách konania potvrdil. Vo výroku týkajúcom sa úrokov z omeškania prvostupňové rozhodnutie zmenil tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 13 %-ný úrok z omeškania (ročne) zo sumy 12 244,47 Eur za dobu omeškania od 30. apríla 2005 do 6. júna 2005, 13 %-ný úrok z omeškania (ročne) zo sumy 7 265,39 Eur za dobu omeškania od 7. júna 2005 do zaplatenia, a 13 %-ný úrok z omeškania (ročne) zo sumy 6 846,05 Eur za dobu omeškania od 13. mája 2005 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Odvolací súd sa v časti istiny stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. V tejto časti považoval rozhodnutie okresného súdu za vecne správne. V časti príslušenstva pohľadávky uviedol, že odvolaciu námietku žalovaného, podľa ktorej okresný súd pri rozhodovaní o úrokoch z omeškania nepostupoval správne, keď sumu 150 000,-- Sk, ktorú uhradil dňa 6.6.2005 nezapočítal na úhradu faktúry č. 2005/012, ale ju nesprávne započítal na úhradu faktúry č. 2005/013 (táto sa stala splatnou dňa 12.5.2005), považoval za dôvodnú. Vo výroku o úrokoch z omeškania preto rozsudok súdu prvého stupňa zmenil.

Proti vyššie uvedeným rozsudkom okresného a krajského súdu podal generálny prokurátor na podnet žalovaného mimoriadne dovolanie. Navrhol oba rozsudky uvedených súdov zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru konajúce súdy v priebehu konania dôsledne neskúmali, či sú splnené podmienky, za ktorých môžu konať (§ 103 O.s.p.). Uviedol, že uznesením Okresného súdu Nitra z 23. októbra 2008 č.k. 32 K 23/2008-122 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka S. G., N., bytom Z.Z., obchodné meno : S. G., miesto podnikania, Z. X.Č. a zároveň za správcu bol ustanovený P., k. s. so sídlom B.. Zverejnením označeného rozhodnutia v Obchodnom vestníku dňa 28. októbra 2008, teda skôr než vo veci rozhodol okresný súd, sa začal konkurz.

Procesnoprávnym dôsledkom vyhlásenia konkurzu je aj skutočnosť, že súdne konania týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu sa prerušujú (§ 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii – ďalej len „ZKR“). Prerušujú sa všetky súdne konania bez ohľadu na postavenie úpadcu. Prerušenie konania nastáva zo zákona (ex off) a preto o prerušení konania nie je potrebné vydávať rozhodnutie. V prerušených konaniach možno podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii pokračovať len na návrh správca (§ 47 ods. 3 ZKR). Keďže žalobca sa domáhal zaplataenia pohľadávky patriacej do jeho majetku ako fyzickej osoby podnikateľa, ide o majetok úpadcu podliehajúci konkurzu, ktorý patrí do konkurznej podstaty úpadcu. Vyhlásením konkurzu došlo preto k prerušeniu konania priamo zo zákona a sudy nemohli vo veci konať a rozhodnúť (správca návrh na pokračovanie v konaní nepodal). Ak za tohto stavu sudy nižšieho stupňa v konaní pokračovali a vo veci rozhodli, postupovali v rozpore s ustanoveniami zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Konanie je tak postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je daný dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Žalobca ani žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozsudky okresného i krajského súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Súd je povinný v občianskom súdnom konaní postupovať tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov; dbá pri tom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a konanie bolo jednou zo záruk zákonnosti a slúžilo na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 1 až 3 O.s.p.).

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci. Podľa § 23 ods. 1 ZKR vyhlásením konkurzu sa začína konkurz. Konkurz sa považuje za vyhlásený zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku. Vyhlásením konkurzu sa dlžník stáva úpadcom.

Podľa § 40 ods. 2 ZKR správca počas konkurzu vykonáva správu majetku

podliehajúceho konkurzu, speňažuje majetok podliehajúci konkurzu a z výťažku zo speňaženia tohto majetku v súlade s týmto zákonom uspokojuje veriteľov úpadcu a vykonáva aj ďalšie práva a povinnosti v priebehu konkurzu v súlade s týmto zákonom.

Podľa § 44 ods. 1 ZKR oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca pritom koná v mene a na účet úpadcu.

Podľa § 47 ods. 1 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi. Lehoty v týchto konaniach ustanovené alebo určené počas prerušenia týchto konaní neplynú. Na účastníkov konania, ktorí vystupujú na strane úpadcu, prerušenie konania pôsobí, len ak ide o nerozlučné spoločenstvo alebo o vedľajšie účastníctvo.

Podľa § 47 ods. 3 ZKR v konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

Podľa § 196 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddlžení (ďalej len „konanie podľa tohto zákona“) sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že súd je v priebehu konania povinný skúmať, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať. Je teda povinný skúmať aj to, či v prebiehajúcom konaní nebol na majetok účastníka vyhlásený konkurz v zmysle Zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Okrem hmotnoprávných účinkov sa s vyhlásením konkurzu spájajú aj významné procesnoprávne účinky. Jedným z procesnoprávných dôsledkov vyhlásenia konkurzu je aj skutočnosť, že ak sa súdne konania týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, prerušujú sa. Prerušujú sa všetky súdne konania, bez ohľadu na postavenie úpadcu, t. j. či v konaní vystupuje ako navrhovateľ alebo odporca. Prerušenie konania nastáva zo zákona (ex offio) a preto o prerušení konania nie je potrebné vydávať rozhodnutie. Pod pojmom majetok úpadcu vo všeobecnosti treba rozumieť aj pohľadávky úpadcu, ktoré existovali v čase vyhlásenia konkurzu na jeho majetok. Ďalším významným dôsledkom vyhlásenia konkurzu je skutočnosť, že v prerušených konaniach možno pokračovať len na návrh správcu, pričom správca sa podaním návrhu na pokračovanie

v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

Z uznesenia Okresného súdu Nitra z 23. októbra 2008 č. k. 32 K 23/2008-122 nepochybne vyplýva, že bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka S. G., N., bytom Z.Z., obchodné meno : S. G., miesto podnikania, Z. X.Č. a že zároveň za správcu bol ustanovený P., k. s. so sídlom B.. Uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 29. októbra 2008 číslo X.pod č. K., ktorým dňom sa začal konkurz na majetok žalobcu. Konkurz bol vyhlásený predtým, než okresný súd vydal rozhodnutie vo veci samej (rozsudok okresný súd vydal až 22. januára 2009).

V posudzovanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca S. G. uplatňoval voči žalovanému pohľadávku, ktorá mala nepochybne základ v jeho podnikateľskej činnosti. Žalobca sa teda v súdnom konaní domáhal zaplataenia pohľadávky patriacej do jeho majetku ako fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie. Ide o majetok úpadcu, ktorý patrí do konkurznej podstaty a ktorý podlieha konkurzu. V danom prípade tak boli splnené oba zákonné predpoklady pre prerušenie súdneho konania v zmysle § 47 ods. 1 ZKR. Generálny prokurátor preto správne uvádza, že súdy nižšieho stupňa mohli v prerušenom konaní pokračovať a vo veci rozhodnúť len na návrh súdom ustanoveného správcu, na ktorého vyhlásením konkurzu prešli všetky dispozičné oprávnenia k majetku konkurznej podstaty.

Keďže v danej veci správca návrh na pokračovanie v konaní nepodal (súdy s ním nekonali ako s účastníkom konania namiesto žalobcu), postup súdov nižších stupňov, ak vo veci konali a rozhodli, bol v rozpore s ustanoveniami Zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Týmto nesprávnym postupom zaťažili konanie vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudky okresného a krajského súdu preto zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) s tým, že právny názor ním vyslovený je pre okresný súd záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová